

5. SINIF

SOSYAL BİLGİLER

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU BANKASI

YAZAR KOMİSYONUMUZ

YASİN ALTINTAŞ

VEYSEL GÜL

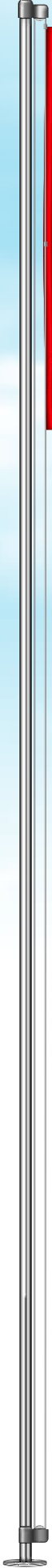
YAVUZ KORKMAZ

OKTAY GÜLMEZ

NADİR EKİCİ

ALİ BİLGİN

HİLAL ÖZDİLEK

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehîd oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Ruhumun senden, ilâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!
Bu ezanlar -ki şehâdetleri dînin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım;
Her cerîhamdan, ilâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

MEHMET AKİF ERSOY

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Abdulhamit EMEKLİ

YAZARLAR

Yasin ALTINTAŞ
Zeki GÜL

EDİTÖR

Hülya BODUKCU

DİZGİ – GRAFİK

Ramazan ATAK

İLETİŞİM

✉ mozaikyayinlari@gmail.com
f Mozaik Yayınları
i mozaikyayinlari

BASIM YERİ

Copyright©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun bu kitabın tamamının ya da bir kısmının kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

MS0725 – B1

ISBN: 978 – 625 – 7870 – 95 – 5

Sevgili Öğrenciler

Eğitim modelinin güncellendiği; biyolojik, dijital ve fiziksel çağa doğru ilerlediğimiz bu süreçte sınavların amaç değil araç olarak yapılandırılması söz konusu. Bu kapsamda “Liselere Giriş” ve diğer sınavlarda sizlerden sadece soru çözmeniz değil; günlük hayatla ilişkilendirme, problem çözme, sorgulama, analiz etme gibi üst düzey bilişsel becerileri kullanmanız istenmektedir.

Mozaik Yayınları olarak deneyimli ve uzman kadromuzla soru bankalarımızı hazırlarken üst düzey bilişsel becerilerinizi geliştiren, beceri ve yaşam temelli soruları merkezine alan bir yaklaşımı benimsedik. Bu doğrultuda kitabımızı tamamen öğrenme çıktılarına uygun, basitten karmaşığa ve günlük hayat ile ilişkilendirerek hazırladık.

Mozaik Yayınları Soru Bankamızda öğrenme çıktılarını ölçen **İzleme Testleri** ve **DS (Değerlendirme Sınavı)** yer almaktadır.

İzleme testlerimiz Milli Eğitim Bakanlığı programında yer alan öğrenme çıktılarının tamamını karşılayan, farklı çeşitlilikle ve yeteri kadar soru içeren bölümümüzdür. Bu bölümdeki temel amaç; her bir öğrenme çıktısını temel düzeyden üst düzeye doğru hiyerarşik biçimde kavratmak; harita görsel okuma ve günlük hayatı bütünleştiren sorularımızla konuyu tamamen özümsemenizi sağlamaktır.

DS (Değerlendirme Sınavı) ise izleme testlerinde özümsemediğiniz kavram ve öğrenme çıktılarının iç içe geçtiği, birlikte analiz edildiği bölümdür. Bu bölümde; birden fazla öğrenme çıktısının üst düzeyde daha bütüncül bir anlayışla harmanlandığı, LGS ve MEB örnek sorularıyla birebir uyumlu hâle getirildiği sorular bulunmaktadır. Bölümün temel amacı tüm öğrenme çıktılarının eksiksiz ve bir bütün olarak pekiştirilmesidir.

Bu eserimizde öncelikle deneyimli yazarlarımıza, ayrıca kitabımıza soruları ile katkı sağlayan **Mehmet Ali CEMİLOĞLU** ve **Hilal ÖZDİLEK**’e ayrı ayrı teşekkür ederiz.

Kitabımızın öğretmenlerimizin değerli emeklerine bir destek, öğrencilerimizin değerli çalışmalarına bir kaynak olması umuyla ...

Abdulhamit EMEKLİ

Mozaik Yayınları Koordinatörü

İÇİNDEKİLER

1. ÖĞRENME ALANI

📖 BİRLİKTE YAŞAMAK

Gruplar ve Roller	7
Kültürel Özelliklere Saygı ve Birlikte Yaşama Kültürü	13
Yardımlaşma ve Dayanışma Faaliyetlerinin Toplumsal	
Birliğe Etkisi.....	19
Değerlendirme Sınavı.....	25

2. ÖĞRENME ALANI

📖 EVİMİZ DÜNYA

Yaşadığımız İlin Göreceli Konumu	31
Yaşadığımız İlde Doğal ve Beşeri Çevredeki Değişim	37
Yaşadığımız İlde Meydana Gelebilecek Afetlerin	
Etkileri.....	43
Ülkemize Komşu Devletler	51
Değerlendirme Sınavı.....	59

3. ÖĞRENME ALANI

📖 ORTAK MİRASIMIZ

Ortak Miras Öğeleri	65
Anadolu'nun İlk Yerleşim Yerlerinde Yaşam.....	71
Mezopotamya ve Anadolu Medeniyetlerinin Ortak Kültürel	
Mirasa Katkıları	79
Değerlendirme Sınavı.....	91

4. ÖĞRENME ALANI

📖 YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ

Demokrasi ve Cumhuriyetin Temel Nitelikleri.....	101
Etkin Vatandaşın Özellikleri	109
Temel Haklar, Sorumluluklar	113
Sorunlarının Çözümünde Başvurabileceğim	
Kurumlar	123
Değerlendirme Sınavı.....	131

5. ÖĞRENME ALANI

📖 HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ

Kaynakların Verimli Kullanımı.....	137
Bütçe Oluşturma	145
Yaşadığımız İldeki Ekonomik Faaliyetler	153
Değerlendirme Sınavı.....	165

6. ÖĞRENME ALANI

📖 TEKNOLOJİ VE SOSYAL BİLİMLER

Teknolojik Gelişmelerin Toplum Hayatına Etkileri	179
Teknolojik Ürünlerin Bilinçli Kullanımı.....	185
Değerlendirme Sınavı.....	197
Cevap Anahtarları	202

1. ÖĞRENME ALANI

👉 BİRLİKTE YAŞAMAK

- ✓ Gruplar ve Roller
- ✓ Kültürel Özelliklere Saygı ve Birlikte Yaşama Kültürü
- ✓ Yardımlaşma ve Dayanışma Faaliyetlerinin Toplumsal Birliğe Etkisi

1. ÖĞRENME ALANI KAVRAM SÖZLÜĞÜ

GRUP

Görüşleri, amaçları, çıkarları bir olan kişiler bütününe denir.

ROL

Bir işte bir kimse veya şeyin üstüne düşen görev.

SORUMLULUK

Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi.

HAK

Kişiyeye hukuken tanınmış çeşitli yetki, özgürlük ve olanaklar.

VATANDAŞLIK

Bir vatanda doğup büyüme veya yaşama durumu, yurttaşlık.

DAYANIŞMA

Bir topluluğu oluşturan bireylerin duygu, düşünce ve çıkar birliğiyle birbirlerine karşılıklı olarak bağlanmaları ve her konuda birbirlerine destek olmaları.

SİVİL TOPLUM KURULUŞU(STK)

Dernek, oda, sendika ve vakıf gibi isimler adı altında aynı düşüncüyü ve amacı paylaşan kişilerin gönüllülük esasına göre kurduğu dayanışma ve iş birliği örgütleri.

BİRLİK VE BERABERLİK

Berâber olma durumu, birlik, birliktelik; bir arada yan yana bulunma, aynı seviyede ve eşit olma.

KÜLTÜR

Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü.

GELENEK

Bir toplumda, eskiden kalmış olmaları dolayısıyla saygın tutulup kuşaktan kuşağa iletilen, yaptırım gücü olan kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgi, töre ve davranışlar.

GÖRENEK

Bir şeyi eskiden beri görüldüğü gibi yapma alışkanlığı

AİLE

Evlilik ve kan bağına dayanan karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik.

SAYGI

Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu.

1. Aynı ihtiyaçları olan bireylerin bu ihtiyaçlarını karşılamak için bir araya gelmesiyle oluşan topluluğa grup denir.

Aşağıdakilerden hangisi gruba örnek gösterilemez?

A)

B)

C)

D)

Mozaik

Yayınları

2. Gruplarda üstlendiğimiz görevlere rol denir. Bireylerin rol üstlendiği ilk grup ailedir. Gün içerisinde en fazla vakit geçirdiğimiz grup da ailemizdir. Bireyler, aile içinde bazı rollere sahip olurlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ailemizde üstlendiğimiz rollere örnek olarak gösterilemez?

A) Öğrenci

B) Kardeş

C) Abla

D) Kuzen

3. Öğretmen; eğitim kurumlarında önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda öğretim etkinliklerini planlı ve programlı bir biçimde düzenleyerek yürüten uzman bireylerdir. Bu eğitim uzmanları anaokulu, okul, üniversite, akademi ve başka yerlerde görev yapar.

Buna göre bir öğretmenin rolleri arasında;

- I. Öğrencilerle iyi ilişkiler kurarak onlara eğitim ve öğretim hizmeti vermek,
- II. Veliler ile iletişime geçerek onlara çocukları hakkında bilgi vermek,
- III. Okul idaresiyle koordinasyonlu bir şekilde görevini en iyi şekilde yapmak

İfadelerinden hangilerinin olduğu söylenebilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

4. Ben Senem, 11 yaşındayım ve bu sene ortaokula başladım. Önceki yıllarda yapamadığım pek çok işimi artık kendim yapabiliyorum. Kişinin yaşı büyüdükçe veya kişi farklı gruplara dâhil oldukça rolleri de değişiyor. Örneğin, ilkokul yıllarımda ailemin benden beklentileri ile şimdiki beklentileri birbirinden farklı. Öğretmenlerimiz bizleri artık çocuk gibi değil birer genç gibi görüyor ve bize bu şekilde davranıyorlar. Okulda farklı sosyal faaliyet alanları içinde gönüllü olarak görev alıyorum bu etkinlik alanlarında daha önceden üstlenmediğim rolleri üstleniyorum. Daha şimdiden gelecekte hangi rolleri üstleneceğimi çok merak ediyorum.

Bu metne göre Senem ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Birden fazla grupta görev almıştır.
B) Okuldaki bazı gruplara kendi isteğiyle katılmıştır.
C) En önemli rolü okulda öğrenci olmasıdır.
D) Büyüdükçe ailesinin ve öğretmenlerinin Senem'e bakış açıları değişmiştir.

5. Ali Bey özel bir okulda öğretmen olarak çalışmaktadır. Boş zamanlarında da eşine yardımcı olmakta, çocuklarıyla ilgilenmekte ve arkadaşlarını ziyaret etmektedir. Komşularının hâl ve hatırlarını sormaktadır.

Buna göre Ali Bey'in mesleki bir eğitim sonucunda yerine getirdiği rolü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eşine yardımcı olması
B) Öğrencilerine eğitim vermesi
C) Arkadaşlarını ziyaret etmesi
D) Çocuklarıyla ilgilenmesi

6. Merhaba arkadaşlar, ben Hakan 5-A sınıfına gitmekteyim. Gezi ve gözlem kulübü üyesiyim. Kulüp olarak hem doğal hem de tarihî güzelliklere duyarlı bireyler olarak ilimizdeki tarihî ve doğal güzellikleri görmek amacıyla gezi düzenlemeye karar verdik. Okul idaresinin de uygun görmesiyle panolara, yapacağımız etkinlikle ilgili afişler astık. Etkinliğe katılmak isteyenlerin kulübümüze başvurmasını istedik. Kısa süre içerisinde 40 öğrencinin katılımı kesinleşti.

Bu metne göre Hakan ile ilgili;

- I. Resmî bir kurumda öğrenci rolündedir.
II. Çevresine karşı ilgilidir.
III. Yaptıkları faaliyetlerde okul idaresi ile ortak hareket etmiştir.

İfadelerinden hangileri söylenebilir?

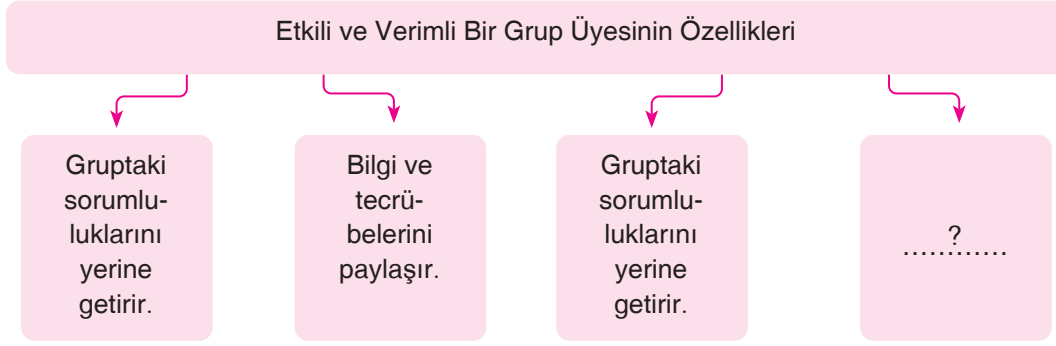
- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

7. İnsanlar bulundukları gruplarda birden fazla role sahip olabilir. Ancak önemli olan üstlenilen rollere uygun davranmaktır.

Bu bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisinde rol ve rolün gerektirdiği uygun davranış doğru verilmiştir?

- A) Öğretmen olan Musa'nın öğrencilerine ders anlatması
B) Ortaokul öğrencisi olan Mehmet'in okulda kantin işletmesi
C) Öğrenci Veysel'in okulda temizlikçi olarak çalışması
D) Öğretmen Eda'nın okulda derslere girmemesi

1.

Kavram haritasında soru işareti “?” ile boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) Grup içinde bireysel hareket eder.
- B) Anlaşamadığı kişilerle iletişimini keser.
- C) Problemlerin çözümü konusunda sessiz kalır.
- D) Grup üyelerine karşı saygı ve hoşgörü ile hareket eder.

Mozaik

Yayınları

2. Zeki 10 yaşında ve 5.sınıf öğrencisidir. Zeki, okuluna zamanında giden ve derslerini iyi takip eden bir öğrencidir. Arkadaşları ve öğretmenleriyle iyi ilişkiler kurar. Evde ve dışarıda arkadaşlarına ve kardeşine iyi örnek olur. Anne ve babasına evde yardımcı olur.

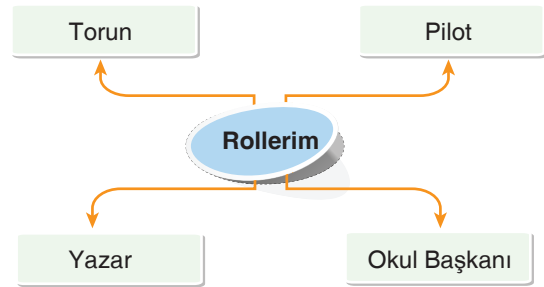
Buna göre Zeki için;

- I. Evlat, öğrenci ve arkadaş gibi rollere sahiptir.
- II. Rollerine uygun davranmaktadır.
- III. Sınıfın en başarılı öğrencisidir.

İfadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

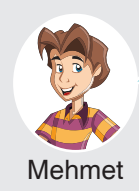
3. Rollerimizin bazılarını doğuştan (doğal) bazılarını da sonradan kazanırız.

Bu rollerden hangisi doğuştan kazanılan rollere örnektir?

- A) Okul Başkanı
- B) Yazar
- C) Torun
- D) Pilot

4.

Mehmet

Merhaba, benim adım Mehmet. Evin ilk çocuğuyum. İki kız kardeşim daha var. 5. sınıfta okuyorum. Okulun satranç takımındayım.

Mehmet, konuşmasında yer aldığı grupların hangisinden bahsetmemiştir?

- A) Okul
- B) Aile
- C) Kulüp
- D) Ödev grubu

5. Okul içinde öğrenci katılabileceğimiz birçok grup vardır. Bu gruplarda farklı rollerimiz bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi okuldaki rollerimiz arasında gösterilemez?

- A) Koroda solist
- B) İzci yöneticisi
- C) Sınıf başkanı
- D) Güvenlik görevlisi

6. Veysel Bey, bakanlıkta müdür olarak çalışmaktadır. Boş zamanlarında ise evinin önündeki bahçeyle ilgilenmekte, çocuklarıyla ilgilenmekte, doğa yürüyüşü yapmakta ve bazen de site toplantılarına katılmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Veysel Bey'in evdeki sorumlulukları arasındadır?

- A) Müdür olarak çalışması
- B) Doğa yürüyüşü yapması
- C) Çocuklarıyla ilgilenmesi
- D) Site toplantılarına katılması

7. Öğrenciler okullarda, eğitim süreci boyunca ve bu süreç sona erdikten sonra yaşayacakları toplumda çeşitli rolleri yerine getirmek için hazırlanmaktadır. Bunlardan biri de liderlik rolüdür.

Liderlik rolüne sahip olan öğrencilerin;

- I. Dayanıklılık,
- II. Eleştirilmeyi reddeden,
- III. Yaratıcılık,
- IV. Öz güveni düşük

özelliklerinden hangilerine sahip olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) III ve IV

8. I. Bir birey yalnızca bir gruba üye olabilir.
II. Her grubun kendi içinde bir çalışma sistemi vardır.
III. Grup üyeleri arasındaki iletişimin azalması grubun dağılmasına sebep olabilir.
IV. Gruplar devlet izniyle kurulur.

Bu bilgilerden hangileri grupların özellikleri arasında gösterilemez?

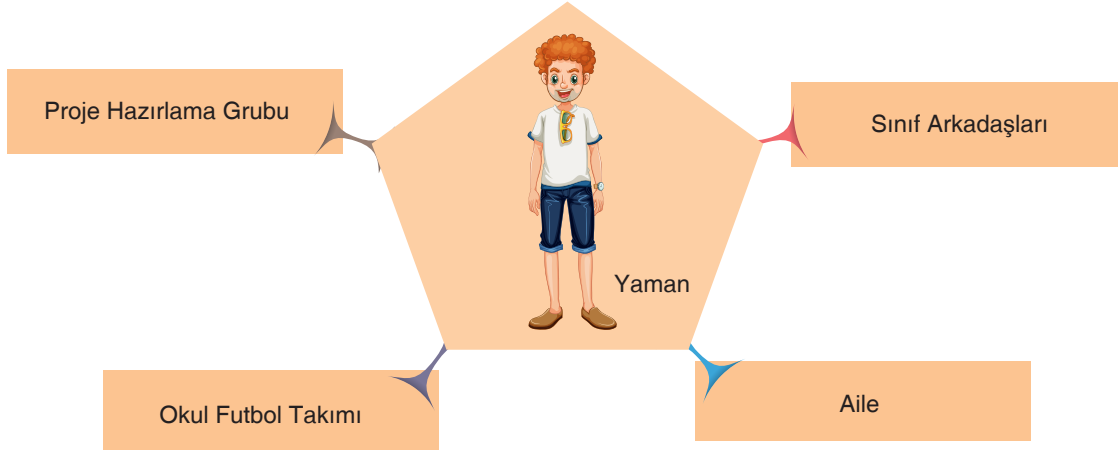
- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I ve IV
- D) III ve IV

9. Bir grupta rol olarak bazı haklar elde ederiz. Yer aldığımız gruplardaki rollerimizin gereklerini yerine getirmemiz ise sorumluluklarımızı oluşturur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sorumluluklarımız arasında yer almaz?

- A) Aile içi kararlarda düşüncelerimizi söylemek
- B) Derslerimizde başarılı olmak için gerekenleri yapmak
- C) Odamızı temiz ve düzenli tutmak
- D) Okulun ders saatlerine uymak

1. Aşağıda, Yaman'ın dahil olduğu gruplar gösterilmiştir.

Buna göre Yaman ile ilgili;

- I. Birden fazla grubun içinde yer almıştır.
- II. Her grupta üstlendiği rol farklıdır.
- III. Bütün gruplara kendi isteği ile katılmıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

Mozaik

Yayınları

2. Ahmet 11 yaşında, ailesinin tek çocuğudur. 5. sınıfa giden Ahmet, derslerinde öğretmenlerinin kendisine verdikleri sorumlulukları zamanında yerine getirmektedir. Bundan dolayı da derslerinde oldukça başarılıdır.

Bu metne göre Ahmet ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Evlat, öğrenci gibi rollere sahiptir.
- B) Rollerinin gerektirdiği sorumluluklara uymaktadır.
- C) Görevlerini ailesinin baskısı ile yerine getirmektedir.
- D) Farklı gruplarda yer almaktadır.

3. Aşağıda içinde bulunduğumuz gruplarda üzerimize düşen sorumluluklara örnekler verilmiştir.

- Ailedeki rollerimize uygun davranmak
- Derslerde başarılı olmak için gerekli olan çalışmaları yapmak
- Odamızı ve ortak yaşam alanlarını temiz tutmak

Bu örneklerden hareketle;

- I. Okulda sahip olduğumuz haklarımız hakkında bilgi verilmiştir.
- II. Her bireyin sahip olduğu bazı sorumluluklar vardır.
- III. Bireylerin evdeki sorumluluklarına örnekler verilmiştir.

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

4. Ben Selim, 75 yaşındayım. Bu yaşıma kadar oğul, öğrenci, asker, memur, eş ve baba gibi birçok rollerim oldu. Her rolün gerektirdiği sorumlulukları zamanında ve eksiksiz yapmaya gayret ettim. Şimdi ise emekliliğimin tadını çıkarıyor, torunlarımla zaman geçiriyorum. İnsanın üstlenmiş olduğu sosyal roller, zamana bağlı olarak sürekli değişiyor. Dede olmak da zamanla karşılaşabileceğiniz rollerden. Eskiden bir baba olarak evlatlarıma zaman ayırırken şimdi bu zamanımı torunlarıma ayırıyorum. Onlarla iyi zaman geçiriyor, onlara hayat tecrübelerimi aktarıyorum.

Bu bilgilere göre Selim ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisine ulaşamaz?

- A) En çok benimsediği rol öğrenciliktir.
- B) Hayatı boyunca farklı roller üstlenmiştir.
- C) Zaman içinde değişen rolleri olmuştur.
- D) Bazı rolleri sonradan kazanmıştır.

6.

Görüşleri, amaçları, çıkarları bir olan kişiler topluluğuna “grup” denir. Bireyler grup içinde bilgi, yetenek ve tecrübelerini paylaşarak ortak çalışmalar yapar.

Aşağıdakilerden hangisi öğretmenin verdiği bilgiye uygun bir çalışma değildir?

- A) Okul gazetesi çıkarmak
- B) Sinemada aynı filmi izlemek
- C) Tiyatro gösterisine hazırlanmak
- D) Okulda satranç kulübünde çalışmalar yapmak

7.

Ben ailemin biricik çocuğuyum. 5. sınıfta okuyorum. Satranç kulübünde başkanım. Okulda düzenlenen futbol turnuvasını ben organize ediyorum.

Eda'nın üstlendiği rollerden hangisi hayat boyu devam eden ve uzun süreli bir roldür?

- A) Organizatör
- B) Öğrenci
- C) Başkan
- D) Evlat

5. Ortaokul 5. sınıf öğrencisi olan Mustafa sabah yatağından kalktı, yüzünü yıkadı, yatağını düzeltti. Annesi, babası, babaannesi ve küçük kardeşiyle kahvaltısını yaptıktan sonra okul servisine binip okula gitti. Okulun çevre koruma kulübünün faaliyetlerine üye olarak katıldı. Okuldan eve dönen Mustafa, arkadaşlarıyla dışarıda futbol oynamak için annesinden izin istedi. Ona izin veren annesi gelirken ekmek almasını söyledi. Arkadaşlarıyla oynadığı maçta hem kaptan olan, aynı zamanda kalecilikte yapan Mustafa, marketten ekmek alıp eve döndü.

Bu metne göre Mustafa ile ilgili;

- I. Aile ortamında evlat rolündedir.
- II. Sorumluluklarının bilincinde değildir.
- III. Okul içi gruplara katılmıştır.
- IV. Lider özellikleri bulunmaktadır.

İfadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, III ve IV

8. Rol, kişinin dâhil olduğu grup içinde konumuna göre davranmasıdır. Her insanın üstlendiği bazı rolleri vardır. Rol değişken bir kavramdır.

Buna göre rol ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bireylerin yer aldığı gruplar değiştikçe roller de değişir.
- B) Roller, sorumlu olduğumuz alanları ifade eder.
- C) Ailede aldığımız roller sonradan kazanılmıştır.
- D) Bireyler birden fazla grupta rol alabilir.

1.

Merhaba ben William. Üzerimdeki eteğe benzeyen giysinin adı “Kilt”tir. Geleneksel erkek kıyafetidir. Ülkemde çok yağmur yağar. Tuluma benzeyen müzik aletimizin adı “Gayda”dır. Ülkemizin üç tarafı denizlerle çevrilidir.

I
.....

Merhaba benim adım İndü. Üzerimdeki kıyafetin adı “Sari” dir. Bu bizim geleneksel kıyafetimizdir. İnançlarımız gereği Ganj Nehri’nde yıkanmak kutsaldır. Yemeklerimiz bol baharatlıdır. Bollywood filmle-riyle de tanınırsınız.

II
.....

Merhaba benim adım Omar. Ülkemiz çok sıcak olduğu için ince ve geniş kıyafetler giyeriz. Nil Nehri tarihimizde çok önemli bir yere sahiptir. En sevdiğimiz tatlılardan biri helvadır. Dünyaca ünlü İskenderi-ye Kütüphanesi bizim ülkemizdedir.

III
.....

Merhaba ben Makikosan. Üzerimdeki geleneksel giysinin adı “Kimo-no” dur. “Sushi” en meşhur yiyeceğimizdir. Balık ve pirinç en çok tükettiğimiz besinlerdir. “Sumo” geleneksel millî sporumuzdur. “Çay” en sevdiğimiz içecektir.

IV
.....

Buna göre farklı ülkelere ait kültürel özellikleri verilen kutulardaki numaralanmış alanlar aşağıdaki eşleş-tirmelerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	İngiltere	Çin	Hindistan	Japonya
B)	İskoçya	Hindistan	Mısır	Japonya
C)	Almanya	İskoçya	Mısır	Çin
D)	İskoçya	Hindistan	Tunus	Avusturalya

2. Kuzey Yarım Küre’de yaşayan bütün toplumların yerel inançlarda ufak farklılıklara rağmen paylaştığı en eski mevsimlik bayram olmasından hareketle 2009 yılında Türkiye, Azerbaycan, Hindistan, İran, Kırgızistan, Pakistan ve Özbekistan’ın ortak başvurusu ile UNESCO tarafından İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi’ne çoklu kültür mirası olarak kayıt edilmiştir. Bu ülkelerin dışında Türk dünyasındaki ülkeler ile Kuzey Yarım Küre’deki diğer ülkelerde de her yıl 21 Mart coşkuya kutlanmaktadır.

Bu metinde anlatılan mevsimlik bayram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Denizcilik Bayramı B) Hıdırellez
C) Nevruz Bayramı D) Mesir Bayramı

3. Bazı ülkelerin kendine has kültürel özellikleri vardır. Bu ülkelerde sadece kendi kültürlerinin izleri göze çarpar. Ancak bazı ülkelerde ise farklı milletlerin kültürleri bir arada çeşitlilik oluşturmaktadır.

Buna göre bir ülkede görülen kültürel çeşitliliğin fazlalığı aşağıda verilen yemeklerin hangisine benzetilebilir?

- A) Nohut B) Aşure
C) Fasulye D) Ispanak

4. **Toplumumuzda önemli yere sahip olan “Komşu, komşunun külüne muhtaçtır.” atasözü;**

- I. Bireysellik,
II. Dayanışma,
III. Yardımlaşma

kavramlarından hangileriyle ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

5. Her yıl kutlanan bir millî bayramımızdır. Yılın kutlanan ilk millî bayramı olma özelliği taşımaktadır. Hem Türkiye Cumhuriyeti’nin hem de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin millî bayramları arasında yer almaktadır. Bu millî bayramın önemi ise Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açılması ve Türkiye Cumhuriyeti kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün bugünü çocuklara armağan etmesidir. İlk kez saltanatın kaldırılması ile birlikte 1922 yılında kutlanmaya başlanmıştır. Her yıl dünyanın farklı ülkelerinden kutlamalara katılmak için binlerce çocuk Türkiye’ye gelmektedir.

Bu metinde anlatılan millî bayramımız aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zafer Bayramı
B) Kurban Bayramı
C) Cumhuriyet Bayramı
D) Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

- 6.

Dünya üzerinde farklı kültürlerle sahip yüzlerce toplum vardır. Her toplumun kendine özgü özellikleri vardır. Toplumumuzda sık kullanılan söz ve davranışlar başka toplumlarda bilinmiyor olabilir. Aynı zamanda yabancı toplumlardaki kültürel özelliklerin bizim toplumumuzda yeri olmayabilir. Toplamların en çok farklılaştıkları noktalar; kullandıkları diller, inandıkları dinler, mimari yapıları, giyim tarzları, yeme içme kültürleri, düğün gelenekleri, aile ilişkileri, müzik zevkleri, yaşam tarzları vb. özelliklerdir.

Bu bilgilere göre aşağıda verilen ülkelerden hangilerinin kültürel özellikleri daha fazla benzerlik gösterebilir?

- A) Türkiye - Norveç
B) İspanya - Portekiz
C) Çin - Amerika Birleşik Devletleri
D) Suudi Arabistan - Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

1. Ulusal ya da dinsel yönden önemi olan, kutsal sayılan ve kutlanan günlerdir bayram. Her ülkenin ya da farklı toplumların kendince farklı kültürel bayramları vardır.

Aşağıda verilen bayramların hangisi Müslüman olan ülkelerin kutladığı bayramlardan biridir?

A)

B)

C)

D)

Mozaik

Yayınları

2. Selamlaşmak, insanlarla iletişimimizin ilk adımıdır. Selam şekli ve dili kişiden kişiye, yöreden yöreye farklılık gösterebilir. “Günaydın”, “merhaba”, “selâmün aleyküm”, “iyi günler”, “iyi akşamlar”, “iyi geceler” gibi ifadeleri gün içinde çokça kullanırız. Türkiye’de kullandığımız bu ifadelerin karşılığı farklı ülkelerde şu şekillerde yapılmaktadır: Japonya’da insanlar başlarını hafifçe öne eğerek selamlaşırlar. Filipinliler, kendinden büyük kişilerin elini alnına koyarak selamlaşırlar. Fransa’da insanlar, selamlaşmak için birbirlerini yanaktan öperler. Yunanlar, sadece tanıdıklarının sırtına veya omzuna dokunarak selamlaşırlar. Yeni Zelanda’daki Maori halkı ise selamlaşmak için burun ve alınlarını birbirlerine bastırırlar.

Bu metne göre, aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) Bazı kültürel ifadeler günümüzde farklı ülkelerde farklı şekillerde gerçekleşmektedir.
B) Ülkemizde en çok kullanılan selamlaşma şekli elini alnına koyarak yapılmaktadır.
C) Dünyanın her yerinde ortak selamlaşma şekli başı hafif öne eğerek yapılmaktadır.
D) Selamlaşma sadece tanıdık kişilerle yapılmaktadır.

3. Kıbrıs Türkleri Anadolu’dan adaya göç ederlerken kültürlerini, sosyal yaşamlarını ve inançlarını birlikte getirmişler ve zaman içinde ada kültürüyle bunları harmanlayıp gelecek nesillere aktarmışlardır. Bu yüzden ülkemiz ve Kuzey Kıbrıs Türk kültürü arasında benzer birçok kültürel unsur bulunmaktadır. Örneğin; KKTC mutfağında bulunan tarhana çorbası, humus, ızgara hellim peyniri, kabak çiçeği dolması ve enginar dolması Türk yemekleriyle ortaktır. Kahvenin yeri ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin kültüründe vazgeçilmezdir. Türk kahvesi, evde her öğünden sonra tüketilirken misafirliklerde de mutlaka ikram edilir. Kahve, yanında su ve turuncu macunu veya ceviz macunu ile ikram edilmektedir.

Bu metne göre;

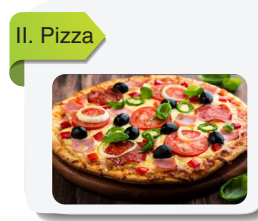
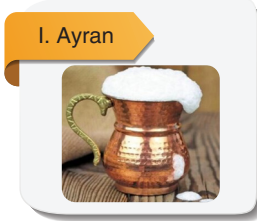
- I. Kıbrıs ile Türkiye arasında birçok kültürel özellik benzerdir.
II. Kahve kültürü daha çok Anadolu kültüründe yer almaktadır.
III. Anadolu ve Kıbrıs yemek kültürü birbirine yakındır.

İfadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

4. Kültür, bir toplumu diğer toplumlardan farklı kılan, geçmişten beri değişerek devam eden, kendine özgü sanatı, inançları, örf ve adetleri, anlayış ve davranışları ile düşünüş tarzlarıdır. Ülkemizi diğer ülkelerden ayıran çeşitli kültürel farklılıklar bulunmaktadır.

Bu bilgilere göre;

verilen görsellerden hangilerinin Türk kültür öğelerinden biri olduğu söylenemez?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV

5. Uluslararası kültür, amacına ulaşmak adına reklamlarda farklı yollar denemektedir. Bu yollardan biri, kültürel öğelerle ürün arasında bağ kurarak o ürünün kabul görmesini sağlamak. Yani bireylerin fark etmeden, bilincinde olmaksızın zihinlerine o kültüre ait ürünler yerleştirmektedir.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisi birçok ülkenin kültüründe ortak görülen duruma örnek gösterilebilir?

- A) Sinema biletiyle birlikte gazlı içecek ve patlamış mısır alınması
B) Türk kahvesinin yanında bir bardak suyun konulması
C) Kuru fasulyenin yanında pilavın yer alması
D) Lahmacunun yanında ayranın yer alması

6. Ülkemize yurt dışından eğitim veya turizm amaçlı birçok misafir gelmektedir. Bizler, kültürümüzün önemli bir değeri olan Türk misafirperverliği gereği ülkemize gelen misafirleri dil, din, renk ayrımı yapmadan saygı ve sevgiyle karşılarız. Misafirperverliğimizden ve kültürel saygımızdan etkilenen bu misafirlerin bir kısmı ülkemize yerleşmeyi tercih etmektedir.

Bu sayede aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi beklenmez?

- A) Kültürel etkileşimin artması
B) Milletler arası ön yargının azalması
C) Toplumsal huzurun sağlanması
D) Farklı milletlere ayrımcılık yapılması

7. Türkiye’de olduğu gibi Kıbrıs’ta da Türk halkı çeşitli etkinliklerde (düğün, kına gecesi, ekin kaldırma gibi) halk dansları oynamaktadır. Bu danslar genellikle Karşılamalar, Mendil Oyunları, Zeybekler, Kadın Oyunları, Dramatize Oyunlar ve Kasap Oyunları sırası izlenerek oynatılır. Karşılamalar, “Kadın ve Erkek Karşılamaları” olarak gruplandırılır. Kadınların oyununun temposu genellikle daha ağırdır. Karşılamalar dört kısımdan oluşmakta olup, dört ayrı ritme sahiptirler. Mendil oyunları veya sirtolar; orta hızda, neşeli ve erkekçe figürler içermektedir. Başlıca sirtolar olarak; Aziye sirtosu, İskele sirtosu, Karagözlü sirtosu, Kına sirtosu sayılabilir.

Bu bilgilere göre;

- I. Ada olmasından dolayı Kıbrıs, hiçbir kültürden etkilenmemiştir.
II. Türkiye’de görülen halk oyunları çeşitleri Kıbrıs’ta da görülmektedir.
III. KKTC’de ve Türkiye’de halk benzer kültürel özellikler göstermektedir.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

1.

I.	II.	III.
		
Düğünler	Dinî Bayramlar	Millî Bayramlar

Numaralandırılmış görsellerin hangilerinde bir arada yaşamamıza katkı sağlayan kültürel unsurlar verilmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

Mozaik

Yayınları

2.

Görsellerdeki kültürel öğeler ve aşağıda resfebe şeklinde verilen ülkeler eşleştirildiğinde hangisi dışarda kalır?

A) S N

B) F SA

C) is N

D) M-KA

Mozaik

Yayınları

3. “Her toplum kendi kültürüne ait değerleri yaşatmak ve korumak için çaba harcamalıdır. Çünkü kültür bizi biz yapan değerleri oluşturmaktadır. Eğer kültürel öğelerimizi unutursak toplum olarak bir arada olmamız zorlaşacaktır.” diyen sosyal bilgiler öğretmeni öğrencilerinden bizi bir arada tutan değerlerimize örnekler vermelerini istemiştir. Öğrencilerin cevapları şu şekildedir:

Hande: Amerikan futbolu oynamalıyız.

Funda: Dede Korkut Hikâyeleri’ni okumalıyız.

Mehmet: Paskalya kutlamalarına katılmalıyız.

Mustafa: Pizza yeme yarışması düzenlemeliyiz.

Buna göre hangi öğrenci soruya doğru cevap vermiştir?

- A) Hande B) Funda C) Mehmet D) Mustafa

4.

Rusya'nın başkenti Moskova'dan eşiyile daha önce üç kez Türkiye'ye gelen Anastasia, "Türkiye'nin bizim tatilimizde turizme açılması bizleri mutlu etti. Uzun süre tatili bekledik ve çok hayal ettik. Buraya ilk uçakla geldiğimiz için mutluyuz. Her şey çok hızlı tamamlandı havalimanında, hemen otele geldik. Hava çok sıcaktı. Türkiye'nin su altı habitatu ve tarihî yapı zenginliğinin yanında kebab, baklava gibi lezzetli yemekleri var." dedi.

Bu bilgilere göre;

- I. Ülkemizin kültürel değerleri oldukça çeşitlidir.
- II. Türk kültürü farklı milletlerce beğenilmektedir.
- III. Rus turistler en çok Türkiye'yi ziyaret etmektedir.
- IV. Türkiye'nin en güzel tatlısı baklavadır.

çıkartımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

Mozaik Yayınları

5. Aşağıda bazı ülke ve kültürel öğeler eşleştirilirken bir hata yapılmıştır.

	Kültürel öğe	Kültürel özellik	Ülke
I.		Halk oyunları	KKTC
II.		Yemek	İspanya
III.		Spor	Japonya
IV.		Spor	İtalya

Numaralanmış olarak verilen eşleştirmelerde hangi ülkeler yer değiştirirse bu hata giderilmiş olur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

1. Osmanlı İmparatorluğu'nun fethettiği bölgelerdeki halka karşı uyguladığı politikaya istimalet politikası ya da hoşgörü politikası adı verilmektedir. Osmanlı İmparatorluğu'nun resmî politikası olan istimalet politikası yerel halk tarafından memnuniyetle karşılanmıştır, çünkü Osmanlı fethedilen yerlerde halkı sömüren yöneticilerle mücadele ederken yerel halka dokunmamaktaydı.

Bu metne göre Osmanlı Devleti ile ilgili,

- I. Kardeşlik ve barış duygusu ile hareket etmiştir.
- II. Toplumsal birlik ve beraberliğin artması için politikalar geliştirmiştir.
- III. Sadece Müslüman halkın çıkarlarını korumaya yönelik çalışmalar yapmıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

2. Kadın ve erkek gruplarının toplu olarak iş paylaşımı ve katılımıyla büyük kazanlarda ve açık ateşlerde, buğday ve etin birlikte pişirilmesiyle yapılan tören yemeğine keşkek, bu yemeğin etrafında gerçekleşen ritüellere de Tören Keşkeği Geleneği adı verilmektedir. Keşkek geleneği, toplumsal katılımın yüksek olduğu törenlerde ortak iş gücü ve paylaşımaya dayalı olarak gerçekleştirilen dayanışmacı bir sosyal pratiktir.

Bu gelenek sayesinde toplumda;

- I. Birlik ve beraberlik,
- II. Yardımlaşma,
- III. Sorunlara duyarlı olma

tutum ve davranışlarından hangilerinin artması beklenir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

3. Kızılay: Savaş alanında yaralanan ya da hastalanan askerlere hiçbir ayırım gözetmeksizin yardım etmek amacıyla 1868 yılında Hilal-i Ahmer adıyla kurulmuştur. Kuruluşa "Kızılay" adını Mustafa Kemal Atatürk vermiştir. Afetlerde ve olağan dönemlerde korumasız ve ihtiyaç sahiplerine yardım sağlamak, toplumda yardımlaşmayı geliştirmek ve kan ihtiyacını karşılamak amacıyla hizmet vermektedir.

Buna göre Kızılay ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Askerî alanda hizmet vermek amacıyla kurulmuştur.
- B) Günümüzde daha çok sosyal ve sağlık alanlarında hizmet vermektedir.
- C) Sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın artmasına katkı sağlamaktadır.
- D) İhtiyaçlarının tamamı devlet tarafından karşılanmaktadır.

4. Ülkemizde afetlerde ve olağanüstü dönemlerde korumasız ve muhtaç olan bireylere maddi ve manevi yardım sağlamak amacıyla kurulan sosyal yardımlaşma kurumları vardır.

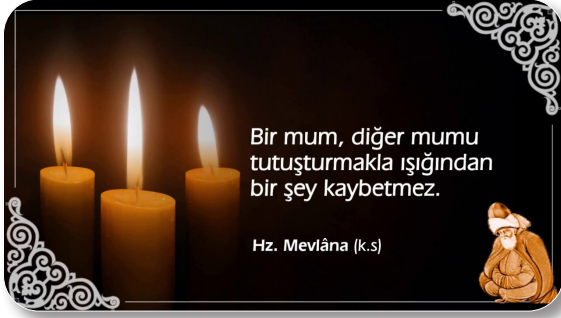
Aşağıdakilerden hangisi bu kurumlardan biri değildir?

- A) Türk Kızılayı
- B) AFAD
- C) AKUT
- D) YEŞİLAY

5. Aşağıdakilerden hangisi yardımlaşma ve dayanışmanın faydalarından biri değildir?

- A) Toplumsal barışa katkı sağlar.
- B) Birlik ve beraberliği güçlendirir.
- C) Beyin göçüne neden olur.
- D) Kardeşlik ve dostluk duygularını geliştirir.

6.

Bu görselden hareketle;

- I. Yardımlaşma,
- II. Birlik ve beraberlik,
- III. Kalıp yargılara sahip olma

kavramlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

7. 6 Şubat 2023 tarihinde Gaziantep ve Kahramanmaraş merkezli 13 şehri etkileyen depremde binlerce vatandaşımız hayatını yitirmiş, binlercesi ise yaralanmıştır. Yüz binlerce insan ise evsiz kalmıştır. Depremi hemen sonrasında tüm Türkiye yardımlaşma örneği göstererek 7'den 77'ye hep birlikte afetzedelerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için seferber olmuştur. Cumhurbaşkanlığı, AFAD, Kızılay, sivil toplum kuruluşları öncülüğünde toplanan yardımlar bölgeye gönderilmiştir. Evsiz kalan afetzedeler ülkenin farklı şehirlerinde misafir edilmiştir. Bununla beraber bölgede devam eden arama kurtarma çalışmalarında birçok resmî kurum ve sivil toplum kuruluşu iş birliği yapmıştır.

Bu metne göre depremde sonra yaşanan gelişmelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yardımlaşma hareketi toplumsal birlikteliğimizi artırmıştır.
- B) Herhangi bir ayırım gözetmeksizin insanlara yardım yapılmıştır.
- C) Yardımlar uluslararası yardım kuruluşları tarafından organize edilmiştir.
- D) Depremde milletçe dayanışma sergilenmiştir.

8. Metinkale Ortaokulu öğretmen ve öğrencileri, ihtiyaç sahiplerine destek olmak amacıyla bir bağış kampanyası düzenlemişlerdir.

Bu durumun;

- I. Sosyal sorumluluk,
- II. Yardımlaşma,
- III. Dayanışma

kavramlarından hangilerine örnek olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

9. Dayanışma, toplumun kurum ve kuruluşları ile ortak değerler konusunda birleşmesi ve birlikte hareket etmesidir. Dayanışma toplumda bazı faaliyetler ve değerler çok önemlidir. Dayanışma da bu kıymetli değerler arasında yer alır. Dayanışma hâlinde olmak her toplum için çok gereklidir. Dayanışma toplumda insanların huzurlu ve mutlu olması, kendilerini güvende hissetmesi için, toplumsal değerler açısından çok önemlidir.

Böyle bir toplumda aşağıdakilerden hangisinin olması beklenmez?

- A) Huzurlu ve mutlu bir ortamın oluşması
- B) Toplumsal kaynaşmanın körelmesi
- C) Güven ortamının yaygınlaşması
- D) İnsanların birlik içinde olması

Yayınları

Mozatik